БУРГАСКА ТЪРГОВСКО-ПРОМИШЛЕНА ПАЛАТА

БУРГАС, декември 2013

БизнесЮг®

Брой II извънреден "Без граници"
Година XXIII

ИЗДАНИЕ НА БУРГАСКАТА ТЪРГОВСКО-ПРОМИШЛЕНА ПАЛАТА
Безплатен абонамент за членовете на БсТПП

РЕКЛАМНО - ИНФОРМАЦИОННО ИЗДАНИЕ

Европейски съюз

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“
BG051PO001-7.0.07 „Без граници – Компонент 1„ – Фаза 2
Инвестира във вашето бъдеще!
Проект „Стратегия за предприемачество и адаптация – Бизнес и иновации без граници„- –*Договор BG051PO001-7.0.07-0043-C0001*
Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси„, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

ЕСФ България
Европейски социален фонд

Бизнесмени от Бургас и Констанца обменяха добри практики

На 23 и 24 октомври представители на успешни бургаски фирми, членове на Бургаската търговско – промишлена палата, гостуваха на свои колеги в Румънския град Констанца, обединени под шапката на тамошната Търговско промишлена, морска и земеделска палата. Бургаската делегация бе водена от председателя на палатата инж. Цанко Иванов. Целта бе двустранно споделяне на опит и добри практики в просперираща отрасли на икономиката, земеделието и пристанищните дейности. Подобряване на бизнес средата и изготвяне на предприемаческа стратегия, на базата на проведено проучване, което дефинира секторите с най-голямо значение за икономиките на двата региона, а именно за Бургас – туризма, за Констанца пристанището и свързаните с него дейности.

Срещата в Румъния бе по проект „Стратегия за предприемачество и адаптация – Бизнес и иновации без граници“,с договор N BG051PO001-7.0.07 - 0043–C 0001, в който БсТПП си партнира с палатата в Констанца и Сдружение „Черноморски институт“ – Бургас.

При откриването на работната визита инж. Цанко Иванов наблегна на факта, че на срещата присъстват хора с реален, практически опит, което ще рече, че идеята на подобни срещи е не само да се говори, а да се стигне и до истински ползи, например в търговския

обмен между двата града. Бе акцентирн и фактът, че двата района, поради географското си местоположение, са много сходни. Но докато при нас направеното проучване показва, че туризмът и съпътстващите го дейности е водещ, то при румънците това е пристанището и съпътстващите в него дейности – транспорт и логистика.

Бургазлии се надяват, че добрите практики в сферата на туризма, споделени с колегите им от Констанца, биха довели до увеличаване броя на чуждестранните туристи в румънския град, а тайните на румънците в пристанищните дейности биха помогнали за развитието на Бургаския порт.

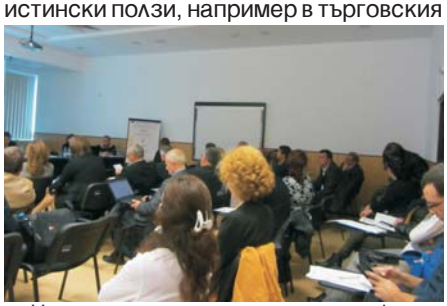
Като любопитен факт се подчерта, че на този етап плажовете около Констанца са посещавани изключително само от румънци. Едва около 10% са чужденците, предпочели да почиват на море там. За сметка на това Бургаски регион може да се похвали с над 2 милиона чужди туристи.

Генералният мениджър на румънската Търговско промишлена, морска и земеделска палата Йон Джуганару подчерта, че пристанището на Констанца е най-голямото в Черно море ичетвъртото по големина в Европа. Добрите негови практики могат с успех да бъдат приложени пък в Бургаския порт, увери той. Портът в румънския град се ползва за навлизане на стоки от Азия към Западна Европа. Той е не само морски, но и речен.

Домакинът сподели още, че за първи път тяхната институция си партнира с бургаска такава и се надява извън проекта, по който се извършва партньорството да бъдат направени повече стъпки към реално приложение на наученото. В тази връзка той покани бургаските фирми, свързани със строителство и изработка на паркет, когато догодина има изложение в Констанца, те да участват в него. Поканата бе насочена към Радостин Димитров, строителен предприемач и Костадин Димитров, чиято фирма се занимава с изработката на паркет, които бяха част от делегацията, но също така и към всеки бургаски предприемач, който има какво да предложи на пазара.

Към представителите на селскостопанския сектор бе отправена поканата да участва с новоразработените торо-

(продължава на стр. 2.)

„Настоящият документ е изготвен с финансовата помощ на Европеиския социален фонд. **Сдружение с нестопанска цел „Търговско промишлена палата-Бургас„** носи цялата отговорност за съдържанието на настоящия документ, и при никакви обстоятелства не може да се приеме като официална позиция на Европеиския съюз или **Министерството на труда и социалната политика„**

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“
BG051PO001-7.0.07 „Без граници – Компонент 1„ – Фаза 2
Инвестира във вашето бъдеще!
Проект „Стратегия за предприемачество и адаптация – Бизнес и иновации без граници„- –Договор BG051PO001-7.0.07-0043-C0001
Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси„, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Бизнесмени от Бургас и Констанца обменяха добри практики

(от стр. 1.)

ве, през юни в най-големия панаир на торове след Букурещ, който също е в Констанца. Към представителката на образованието доц. Мария Никова - Петрова, шеф на колежа по туризъм в Бургас бе подчертано, че и домакините имат сродни учебни заведения, свързани с туризма. Така че партньорството може да се персонифицира.

Във връзка с това, че в бургаската делегация имаше представител и на хлебопроизводството – Станчо Станков, собственик на карнобатската фирма „Диамант 99“, не бе пропуснато да се каже, че в Румъния в момента ДДС върху хляба е намалено на 9% и сега се очаква да се разбере какво е отражението върху отрасъла.

Наличието на толкова малко чужденци по Румънското черноморско крайбрежие бе обяснено от домакините с лошата стратегия при приватизацията на обектите, където всичко е било приватизирано на парче, така едни се е сдобил час от хотела, друг с прилежащото кафене в него.

Двете страни се обединиха около идеята, че между Бургас и Констанца могат да се обменят туристи чрез екскурзии. А що се касае за развитие на водния транспорт, бе изказана надежда-

та, че река Дунав ще се развие като евтин и екологичен транспорт с помощта на евросредства.

Румънците бяха категорични, че в техния регион намалява броя на активните фирми, но за сметка на това се увеличава броя на инвестициите и като цяло икономиката се възстановява. Като слабости те отчитат, че се работи с остаряла техника, и технологии, инфраструктурата е лоша, има и несигурност на пазара. Средствата за инвестиране са много намалени. 40% от фирмите нямат планове за иновации, липсват им и връзки с международни партньори, а работната сила не е гъвкава. За това и като цели са поставени подобряването на визията на фирмите за партньорите, повишаване културата и знанията на предприемачите. За това спомагат и подобни срещи, където се създават реални контакти между представители на един и същи бизнес, от двете страни на границата.

По време на работната среща бе представен и подробен анализ на развитието на бургаския туризъм и икономиката на региона като цяло. Бе подчертано, че за отминалия сезон бестселъра на Черноморието бяха четиризвездните хотели и завръщането на туристите от т.н. соцлагер. В частност бе изтъкната и промяната при записванията в руския пазар. Ако до преди година – две руснаците не планираха от далече отпуските си, сега нещата стоят по нов начин. Преобладават записванията далеч преди сезона. Бяха споделени тънкости и при привличането на туристи, както и слаби страни на българския туристически продукт, като например малкото средства, които се отделят за реклама, липсата на правилника за прилагане на Закона за туризма, туристическо райониране, гаранционен фонд при фалит на туристически фирми и т.н.

Как се обучават туристически кадри в Бургас разказа на присъстващите Мария Никова – Петрова.

Препоръка към двете страни, които обучават кадри за туризма направи общинският съветник и бивш шеф на Пристанище Бургас – Деян Димов. Трябва да се обърне сериозно внимание на обучението на кадри за круиз.

Уъркшоп по проект "Без Граници"

На 14-ти ноември с участието на представители на Община Бургас, бизнеса и академичната общност от регионите Бургас и Констанца се проведе уъркшоп на БсТПП и ТПМСК – Констанца в изпълнение на съвместния им проект «Стратегия за предприемачество и адаптация – Бизнес и иновации без граници». В обръщението си към участниците ръководителят на проекта Боряна Желева отбеляза, че целта на мероприятието е дефиниране на сектори от регионалните икономики на Бургас и Констанца, в които има възможност за подобрение. Тя припомни, че през изминалите месеци в първия етап беше направено проучване, което показа, че един от определящите отрасли в Бургаска област е туризмът и съпътстващите го дейности. Съществуват добри практики, които могат да се адаптират за Румъния и да повишат броя на чуждестранните

туристи. От друга страна доброто развитие на транспорта и логистиката в Констанца може да послужи като пример за внедряване на подобрения в същия отрасъл в Бургас. След проучването започна и разработването на стратегии. Експертът от българска страна доц.д-р инж.Дончо Еремидчиев представи анализ на туристически сезон 2013 на бургаското черноморско крайбрежие (БЧК), разработен съвместно с доц.Маруся Любчева, а румънският екперт Ирина Фрисиоиу – на транспорта и логистиката в Румъния.

От анализа на туристическия сезон стана ясно, че броят на туристите, посетили БЧК е нараснал с 8% спрямо 2012 г., като от януари до септември 2013 г. броят им е 1 231 000, с най-голям прираст от Беларус - 48%, Украйна - 32% и Финландия - 31%. Бест селър на сезона са били четири-звездните хотели, а в Сл.Бряг масово са търсили all inclusive. От няколко години са въведени нови резервационни системи, като най-често ги използват туристи от Кувейт, Испания, Германия. Туристите от Русия са започнали да планират порано ваканциите си, което е допринесло за подобряване на сезонната заетост и удължаването на сезона. Община Бургас и другите черноморски общини са работили професионално, като са подобрили инфраструктурата и организирали различни фестивали и конкурси. Сред благоприятните възможности на бургаското черно-

(продължава на стр. 3.)

„Настоящият документ е изготвен с финансовата помощ на Европеиския социален фонд. **Сдружение с нестопанска цел „Търговско промишлена палата-Бургас„** носи цялата отговорност за съдържанието на настоящия документ, и при никакви обстоятелства не може да се приеме като официална позиция на Европеиския съюз или **Министерството на труда и социалната политика„**

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“
BGO51PO001-7.0.07 „Без граници – Компонент 1„ – Фаза 2
Инвестира във вашето бъдеще!
Проект „Стратегия за предприемачество и адаптация – Бизнес и иновации без граници„- –*Договор BG051PO001-7.0.07-0043-C0001*
Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси„, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Уъркшоп по проект "Без Граници"

(от стр. 2.)

морско крайбрежие лекторът посочи подходящия за целогодишен туризъм климат, богатото културно-историческо наследство, възможностите за алтернативен туризъм, стабилната макроикономическа среда, ниските данъци, благоприятната и предсказуема фискална политика.

Като въведение **Ирина Фрисиоу** направи общ икономически анализ: от 2 години насам икономиката на област Констанца бележи ръст. Тъй като тя е най-големият генератор на приходи през последните 10 години, може да се направи извод, че цялата икономика на Румъния е във възход. Прогнозите за следващите три години са, че тази тенденция ще се запази. Концентрацията на 1/3 от активните фирми, целия морски туризъм, 28% от нефтопреработвателната промишленост и ядрената централа в Констанца я превръщат в област от национално значение. От икономическия анализ

на Пристанище Констанца стана ясно, че то има най-голям принос в икономиката на Румъния и затова плановете за развитието му се разработват на национално ниво. С три сателитни пристанища, площ от 4 хектара, 140 кейови места и капацитет от 100 млн. тона товари годишно, то е най-голямото на Черно море. Стратегически позиционирано спрямо Европейските транспортни коридори, то е връзка между Европа, Източна Европа и Ценртална Азия. Пристанището има добре развита петролопроводна и газопроводна мрежа, обработва всякакви товари на специализираните си терминали, на територията му работят около 700 оператори. Очаква се увеличение на всички пристанищни дейности, които се преместват от северната към южната част на пристанището, към канала, който свързва Черно море и Дунав. Модернизирането се осъществява на база изпълнението на различни проекти по Европрограмата за развитие на транспорта, сред които проекти за удължаване на дигата с 1050 м. на север за повече сигурност, повишаване капацитета за товари по р.Дунав и с ЖП транспорт към вътрешността на страната, изграждане на пътен мост над канала Дунав – Черно море, подобряване на ЖП мрежата, увеличаване на дълбочината на кейовите места. Проектите, които търсят финансиране предвиждат създаване на изкуствен остров в канала Черно море - Дунав, изграждане на мост между острова и брега и на нов терминал за обработване на контейнери в южната част.

СТРАТЕГИЯ
за развитие на предприемачеството

I. ПРИНЦИПИ ЗА ИЗГРАЖДАНЕ НА СТРАТЕГИЯТА

Принцип 1. Принцип на устойчивото развитие

• Стратегията е разработена в съответствие с принципите на прозрачност, отчетност и трансфер на знания и практики, които ще спомогнат за разбирането за устойчиво развитие на проекта.

• Стратегията е разработена в синхрон с постигането на необходимата устойчивост посредством насърчаването на ангажираност и осигуряването на трансфер на добри практики, които да бъдат самостоятелно прилагани на по-късен етап

• Стратегията е разработена при съблюдаване на резултатно-ориентиран подход.

• Стратегията отчита принципите на регионалното развитие, трансграничното взаимодействие и се явява инстнрумент за регионално устойчиво развитие чрез подкрепа на икономическия, екологичен и социален компонент в развитието на регионите на Бургас и Констанца

Принцип 2. Съобразяване с нормативната уредба, стратегическите документи, добри практики

Стратегията е разработена при отчитане на действащото европейско и национално законодателство, стратегическите и програмни документи за периода 2007-2013, както и стратегическите документи за периода 2014-2020 – Европейска стратегия 2020, Стратегия «България 2020»

Принцип 3. Преследване на обществения интерес

Разработването на Стратегията е съпроводено с разбирането за принос в общото развитие на предприемачеството в двата региона и икономически растеж, социално адаптиране към условията на пазара на труда и съблюдаване на обективност и безпристрастност по отношение на различни интереси, вкл. отчитане на силните сектори на всеки регион

Принцип 4. Партньорство

Стратегията е разработена при спазване на принципите на доброто партньорство с възложителя / ръководниа екип на проект .Проект „Стратегия за предприемачество и адаптация – Бизнес и иновации без граници„ – Договор BG051PO001-7.0.07-0043-C0001 и наличие на пълно доверие и сътрудничество между целевите групи. Основен подход е включване на отговорните за дейностите лица и заинтересованите лица в общ диалог.

Принцип 5. Ефективен консултативен процес

Стратегията ще спазва този принцип, кжойто е един от хоризонталните принципи на ЕС и се отразява в процеса на подготовка, прилагане, оценка и мониторинг на политиките за предприемачество, адаптиране на малкия и среден бизнес към условията на пазара на труда и икономическата среда на двата региона. Консултациите със заинтере-

„Настоящият документ е изготвен с финансовата помощ на Европеиския социален фонд. **Сдружение с нестопанска цел „Търговско промишлена палата-Бургас„** носи цялата отговорност за съдържанието на настоящия документ, и при никакви обстоятелства не може да се приеме като официална позиция на Европеиския съюз или **Министерството на труда и социалната политика„**

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“
BGO51PO001-7.0.07 „Без граници – Компонент 1„ – Фаза 2
Инвестира във вашето бъдеще!
Проект „Стратегия за предприемачество и адаптация – Бизнес и иновации без граници„- –Договор BG051PO001-7.0.07-0043-C0001
Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси„, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

сованите страни, проведени по време на подготовката на стратегията беше необходима от една страна за изясняване на реалните проблеми в настоящия момент, така и намеренията и възможностите за развитие в краткосрочен и дългосрочен план. Проведени са над 50 срещи с предтавители на браншови организации, институции на държавната и и местни власти, представители на малки и средни фирми и предприятия, неправителствени организации.

II. Методология за създаване на база данни

- Кабинетно проучване
- Онлайн въпросник
- Интервюта
- Фокус групи

III Методи за оценка на дейностите по изработване на стратегията

- Анализ на системата от индикатори
- Бенчмаркинг
- Фишове на индикаторите
- Добри практики

IV. Източници

- Европейска стратегия 2020
- Стратегия «България 2020»
- Стратегия за развитие на Област Бургас
- Стратегия за развитие на Югоизточен регион за планиране
- Национален статистически институт
- Проучване на университет «Проф.др Асен Златаров» за нагласите на регионалния бизнес към иновации
- Проучване на университет «Проф.др Асен Златаров» за състоянието на туризма в Бургаски регион

ВЪВЕДЕНИЕ

Стратегията за развитие на предприемачеството определя рамката на регионалната политика за развитие на предприемаческата дейност в Бургаски регион, насочена към включване на малкия и средния бизнес, на различни групи от населението в икономически дейности с потенциал за развитие. Тя е насочена към постигането на целите на регионалната стратегия за развитие, която е подчинена на Националната програма „България 2020" и се явява част от европейските цели за интелигентен, приобщаващ и устойчив растеж.

Стратегията е разработена в отговор на предизвикателствата, свързани от една страна с необходимостта регионът ни да преодолее последиците от икономическата кризаь а от друга да повиши заетостта и намали безработицата, използвайки човешките и материални ресурси на региона.

В условията на висока безработица, предприятията изпитват все по-голям недостиг на работници с необходимата квалификация, което наред със застаряващото население и бавния темп на реформи в образованието се разглежда като съществена пречка пред развитието на регионалната икономика.

Предприемачеството е една от възможните стъпки за преодоляване на предизвикателствата, като пред регионалните власти стои задачата за създаване на благоприятни условия за неговото развитие – от информация до конкретни механизми, с които да се улесни започването на самостоятелен бизнес.

От тази гледна точка, е настъпил моментът да бъдат взети мерки по отношение на необходимостта от нови умения, неообходими за реализация в регионалната икономика, до адаптиране и/или обучение на работници и безработни за придобиването на подходящи умения и квалификации.

Стратегията работи с определенията за предприемачество .

Предприемачеството се приема за един от основните двигатели за повишена производителност и икономически растеж, основани на иновации.

Резултатите от успешната предприемаческа дейност са в три основни насоки. От една страна, предприемачеството е свързано с повишаване на производителността на дадена фирма посредством внедряването на иновативни технологии или организационно преструктуриране вътре във фирмата. От друга страна, предприемачеството е свързано и с навлизане и разширяване или дори създаване на нови пазарни ниши, което повишава пазарния дял на фирмата, в т.ч. и чрез включване на фирмата в глобалните вериги за добавяне на стойност. От трета страна, предприемачеството свързано с процесите на конкурентно елиминиране на старитеформи на производство чрез създаване на нови, по-високопроизводителни фирми, които изместват съществуващите преди това нископроизводителни фирми. Предприемачеството е един от важните инструменти в условията на икономическа криза, който може да доведе до създаване на благоприятна среда за организиране на малък и среден бизнес с оглед адаптация към пазара на труда, чрез подходящ анализ на съществуващото състояние и извеждане на силните сектори, определящи развитието на съотгветните региони, както и дефицитите, които могат да бъдат преодолени.

Предприемаческият процес е трудно прогнозируем процес поради своята сложност, динамичност и неочакваност. Предприемачеството може да се разглежда и като инструмент за адаптиране на бизнеса и работната сила към новите условия на пазара на труда, който почива на нови комбинации, състоящи се в използване по различен начин на съществуващите в икономическата система средства и методи на производство, капитал и работна сила.

Настоящата стратегия е от типа „адаптиране към подходящ бизнес“ , т.е определяне на производствените и пазарни ниши в региона, които са подходящи за инвестиции в различни обеми и размери с оглед оксигуряване на повече работни места, намаляване на безработицата и намаляване на икономическия натиск върху хората и малките и средни предпирятия.

Настоящата стратегия се явява част от общите стратегически документи за интегрирано местно развитие като отговор на тенденциите на развитие на пазара на труда и постигане на високи нива на заетост в Бургаска област в съответствие с националните и европейски цели и приоритети на политиката по сближаване и трансгранично сътрудничество. Стратегията има краткосрочен характер, в съответствие с целите на проекта, за който тя се подготвя, но може да бъде развита в средно или дългосрочен план в зависиост от развитие на проекта и тенденциите в структурата на икономиката на региона в бъдеще.

Разработването на настоящата стратегия може да се възприеме като алтернатива и перспектива за икономически субекти и лица. Предприемачеството е бизнес , който води до развитието на средата и обществото, а предприемач в малкия бизнес е всеки дребен производител, търговец, учен, който открива, създава и предлага нови полезности за обществото. Предприемачеството се нуждае от подкрепа, предприемачите се нуждаят от насърчаване, за да могат да използват организирано своите ресурси и бързо да се адаптират към динамичните промени в икономиката.

- Предприемачеството е източник на повишаваща се конкуренция на пазара;
- генератор на нови работни места;
- притежава по-голяма гъвкавост в кризисни ситуации;
- има по-гъвкава вътрешна организационна структура и възможност за побързо и лесно внедряване на иновации;
- благоприятно място за развитие на предприемачески умения и бизнес култура;
- по-близо е до крайния потребител, по-бързо и ефективно откликват на потребностите му.

Използването на подхода на адаптацията предполага създаването на конкурентоспособен продукт, което изглежда удовлетворително за икономическите условия в региона на Бургас, в който независимо от силния му икономически статус, се забелязва спад н икономическата активност, производителност и ефективност.

ПРОГРАМНО-СТРАТЕГИЧЕСКА ЧАСТ

ВИЗИЯ

„Настоящият документ е изготвен с финансовата помощ на Европеиския социален фонд. **Сдружение с нестопанска цел „Търговско промишлена палата-Бургас„** носи цялата отговорност за съдържанието на настоящия документ, и при никакви обстоятелства не може да се приеме като официална позиция на Европеиския съюз или **Министерството на труда и социалната политика„**

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“
BGO51PO001-7.0.07 „Без граници – Компонент 1„ – Фаза 2
Инвестира във вашето бъдеще!
Проект „Стратегия за предприемачество и адаптация – Бизнес и иновации без граници„- –Договор BG051PO001-7.0.07-0043-C0001
Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси„, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Превръщане на Бургаски регион в територия на развитие на свободно предприемачество и алтернативни икономически и технологични възможности за работната сила, осигуряващи социална стабилност и икоиоомически просперитет на жителите и икоиоомически растеж и устойчивост на малкия и среден бизнес в краткосрочен план.

Постигане на разширен обхват и целенасоченото развитие на предприемачески дейности за превръщането на предприемачеството в ефективен механизъм за регионален икономически растеж и утвърждаването на Бургаски регион в просперищ европейски регион и привлекателно място за инвестиции и живот на хората

ЦЕЛ

Подкрепа на предприемачеството за адаптиране на малкия и среден бизнес към пазара на труда, повишаване нивото на заетост и въвеждане на високоефективни технологични решения за развитие на Бургаски регион и превръщането му в във водещ туристически, индустриален и морски център с повишена заетост за гражданите и преодоляване на последиците от финансовата и икономическа криза.

АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО

Факторите и предпоставките, които влияят върху развитието на област Бургас са преди всичко географското положение, границите и големина на територията, природните условия и ресурси, демографската характеристика, инфраструктурата и макроикономическите показатели.

Област Бургас е най-голямата по площ от 28-те области на България. Намира се в Югоизточна България и разполага с площ от 7 748,1 km и население от 415 817 души (данни от преброяване през 2011 г.). Удобно е разположена в Южната част на черноморското крайбрежие на страната, като има най-дългата морска крайбрежна ивица в сравнение с другите морски области на България – Варна и Добрич.

По отношение на стопанството като цяло, трябва да се подчертае, че областта има както условия за развитие на туризъм, така и изградена промишлено-аграрна структура.

Изградената инфраструктура, особено в границите на община Бургас, е един от определящите фактори за преструктуриране и динамизиране на производството. Наличието на пазарна и технологична инфраструктура от съвременен тип, висши учебни заведения и научноизследователски центрове, създава възможности за изграждане на технологични паркове и развитие на повечето икономически сектори в областта.

Добре развитата транспортна система, включваща пристанище със стратегически възможности, международно летище с най-добрите технически характеристики в страната, удобни пътни връзки е причина Бургас да бъде определен за основен пункт от Коридор No 8 на западния бряг на Черно море. Създадената материална база в почти всички отрасли на стопанството, натрупания опит и традиции, квалифицираната работна сила предлагат базови условия за модернизация и развитие.

С най-голяма тежест в развитието на област Бургас е сектор „Услуги“ – 63.8% от брутната добавена стойност (БДС), формирана в областта. Следва индустрията с 31.4% и накрая е селското стопанство с 4.8%. Трябва да се подчертае, че през последните години се наблюдава тенденция на нарастване на дела на услугите за сметка на промишлеността и особено за сметка на селското стопанство. Така например сектор индустрия през 2007 г. е създал над 40% от БДС, а аграрният през 2006 г. над 6% от БДС в област Бургас. Следва да се отбележи, че подобна тенденция, особено в условията на глобална криза, може да бъде оценена като негативна, доколкото устойчивостта на една икономика се оценява преди всичко по функционирането на сектора на реалното производство – индустриален и аграрен сектори.

В рамките на сектор „Индустрия“ четирите водещи по относителна тежест в сектора отрасъла като произведена продукция в хиляди лева са както следва:

1. Производство на метали и метални изделия;
2. Производство на превозни средства;
3. Поизводство на хранителна промишленост и тютюневи изделия;
4. Производство и разпределение на топлинна и ел. енергия.

Основните отрасли, присъстващи в сектор „Индустрия“ на Бургаска област:

1- Добивна промишленост;
2- Производство на хранителна промишленост и тютюневи изделия;
3- Производство на текстил обувки и други;
4- Производство на дървен материал, хартия и други - няма данни;
5- Кокс и нефтопродукти – няма данни;
6- Производство на химични продукти;
7- Производство на изделия от пластмаса и каучук и други;
8- Производство на основни метали и метални изделия;
9- Компютърна и комуникационна техника;
10- Електрически съоръжения;
11- Производство на машини и съоръжения с общо и специално предназначение;
12- Производство на превозни средства;
13- Некласифицирано производство и ремонт;
14- Производство и разпределение на ел. и топлинна енергия;
15- ВиК, отпадъци и други.

Като цяло тези отрасли се характеризират с ниско до средно равнище на технологичност, като съответно е такова и нивото на добавената стойност .

Друг важен показател отразяващ състоянието на икономиката на област Бургас са основните икономически показатели на нефинансовите предприятия

Данните показват тревожна тенденция, въпреки, че броят на нефинансовите предприятия се задържа на едно и също равнище и даже малко се увеличава от 2008 г. насам, а продукцията, изчислена в левове за 2010 г. нараства спрямо 2009 г., се наблюдава тенденция на рязък спад на печалбата. Подобна ситуация може да бъде резултат или на повишаване на равнището на различни видове плащания – материали, суровини, лихви по кредитите, данъци и други, или снижаване на производителността. Но каквато и да е непосредствената причина тенденцията определено е тревожна, тъй като тя отразява процес на засилване на неустойчивостта на стопанската среда.

Разпределението на предприятията по вид /ЕТ, ООД, ЕООД, АД, СД и др./ е много важен показател за мястото на малките и средни предприятия в икономиката на региона.

Фактът, че преобладават такива форми като ЕТ и ЕООД свидетелства, че става дума за малки предприятия. АД и ЕАД обратното като правило са Юридическа форма на големи организации, но в Бургаска област те са малко на брой.

Броят на новосъздадени и прекратили дейността си предприятия е също значим индикатор. Количеството новосъздадени предприятия е изключително важен показател за икономическата динамика. За съжаление данните за Бургаска област показват една не много оптимистична картина за последните години.

Друг такъв косвен показател за икономическата динамика е броят на прекратилите дейността си предприятия. Макар тук пикът да е през 2011 г. и оттам нататък сривът да не е толкова остър трудно е да се приеме, че ситуацията е тръгнала в благоприятна посока.

На фона на срива на ПЧИ в България като цяло ситуацията с преките чуждестранни инвестиции в област Бургас до 2010 година са едно приятно изключение.

АНАЛИЗ на икономическото развитие на Бургаска област

„Настоящият документ е изготвен с финансовата помощ на Европеиския социален фонд. **Сдружение с нестопанска цел „Търговско промишлена палата-Бургас„** носи цялата отговорност за съдържанието на настоящия документ, и при никакви обстоятелства не може да се приеме като официална позиция на Европеиския съюз или **Министерството на труда и социалната политика„**

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“
BGO51PO001-7.0.07 „Без граници – Компонент 1„ – Фаза 2
Инвестира във вашето бъдеще!
Проект „Стратегия за предприемачество и адаптация – Бизнес и иновации без граници„- –Договор BG051PO001-7.0.07-0043-C0001
Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси„, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Силни страни

1. Благоприятно разположение на областта в Югоизточната част на страната с изход към Черно море, което създава условия за туризъм и развитие на транспортни канали към целия свят с относително най-добър климат по сравнение с мнозинството други области в страната;

2.Относително диверсифицирана икономическа среда - селскостопански и промишлен сектор и услуги, представени от фирми, предприятия и стопанства в различни отрасли и с различаващи се организационни мащаби

3. Наличието на сравнително добре развита образователна мрежа – професионални гимназии, два университета, специализирани колежи

Слаби страни

1.Фирмите и предприятията основно са концентрирани в сфери с ниско технологично равнище и ниска степен на добавена стойност;

2.Наблюдава се ниска иновационна активност и като цяло икономиката на областта се характеризира с невисок иновационне потенциал;

3. Намаляване броя на предприятията от малък и среден тип

Възможности

1.Благоприятното разположение на областта и излазът на Черно море дава възможност при провеждане на целенасочена политика да се стимулира развитието на туризма и на икономически дейности , свързани с морето, като това би създало съответната заетост и доходи на населението на областта;

2. Сравнително добре развитата икономика създава възможност при формиране на благоприятна институционални условия бързо да се оптимизира функционирането на фирмите и предприятия, както и за развитие на предприемачеството

3.Благоприятно разположение за трансгранично сътрудничество, което би създало възможности за развитие на съвместни предприятия

Заплахи

1. Финансово-икономическа криза, която води до свиване на пазарите и ограничаване на възможностите за използване на европейски фондове и ресурси, особено при необходимост от съфинансиране

2. Недостатъчно осъзнаване на необходимостта акумулиране на иновационен тип интелектуален потенциал , което води до ниска инициативност, иновационна активност, както и ограничаване на предприемаческия дух

Анализ на бизнес средата в Бургаска област

Икономиката на областта се характеризира със слаба диверсификация. Силно развито е нефтопреработването, което заема близо 70% от индустриалното производство. Следват хранително-вкусовата промишленост и машиностроенето. Добре развити са транспортът, логистиката, земеделието. От решаващо значение за икономиката на областта обаче са туризмът и търговията. В област Бургас са концентрирани 37% от легловата база в страната към 2011 г. и над една трета от приходите от нощувки. Тази структура на икономиката издава слабости – в дългосрочен план зависимостта от малък брой сектори означава потенциални структурни проблеми, чиито проявления се наблюдават и на пазара на труда.

Силни страни

1.Относително добро равнище на технологичност, което важи както за изделия, така и за комплексни услуги;

2. Реализира се активно сътрудничество в широк диапазон – от търговия през кооперирание за производство и търговия до излизане на трети пазари.

Слаби страни

1.Слаб финансов потенциал, липса на изгодни форми на кредитиране и подпомагане;

2.Недостатъчен маркетингов потенциал, непознаване на чужди пазари, неприлагане на нови форми на предприемачество;

3.Неблагоприятна обща среда – нисък „имидж“ на страната, ниско общо самочувствие на бизнеса, липса на „смели начинания“.

Възможности

1. Неразкрит иновационен потенциал и неизползвани докрай възможности на мзалкия и среден бизнес, вкл. потенциала на предприемаческата дейност, които могат да оползотворят благоприятното разположение и наличните природни и други ресурси на областта,

2. Ненапълно оползотворен ресурсът на географското и климатично разположение, които предполагат по-сериозно използване на природните ресурси, развитие на лиотехнологии, „зелени“ инвестиции

3. Богато културно-историческо наследство и природа, което създава условия за развитие на алтернативни форми на туризъм и нови туристически продукти.

4.Възможности за трансгранично сътрудничество, вкл. през Черно море

5.Възможност за по-ефективно усвояване на европейските фондове и по-широко въвеждане на програмно-проектно финансиране

Опасности

1. Икономическата криза

2.2. Демографските проблеми, които засягат и областта, независимо от относително по-стабилното ѝ състояние в сравнение с други области

СТРАТЕГИЧЕСКА ЧАСТ

Предприемачеството е бизнес, който може да бъде организиран бързо в съответствие с текущо развитие на икономиката на региона. Това е особено полезно в условията на кризисни периоди, тъй като оже да обезпечи мобилност на работната сила, мобилност на задоволяване на търсенето на определени продукти и привеждане в адекватност на взаимодействието ресурси – интерес. От съществено значение е да се поддържа политика на подкрепа на предприемачеството, което означава подготовка на човешкия ресурс , създаване на необходимата информационна и комуникационна среда и взаимодействие с големия бизнес или най-малко с приоритетните за региона отрасли, в които малкият и среден бизнес има своето място. Анализът показва, че регионът има нужда от подкрепа на малкия и среден бизнес, следователно и на предприемачеството като цяло. Независимо от трудно прогнозируемия ву характер, има основни принципи, на които той може да бъде подчинен и в съответствие с това трябва да се идентифицират неговите нужди, които ще го направят адекватен на сложната икономическа среда.

Стратегическа цел 1: Устойчиво развитие на предприемачеството

Приоритети:

1. Адаптиране на малкия и среден бизнес към динамиката на регионалното развитие

2. подобряване капацитета на малкия и среден бизнес за организиране на предприемачество

3. Развитие на индустриални и технологични паркове;

4 . Създаване на нови производствени и предприемачески зони;

Мерки :

- информационно обезпечаване на малкия и среден бизнес относно инвестиционните интереси и възможности в региона
- организиране на консултантски услуги в подкрепа на малкия и среден бизнес и индивидуални лица относно налични финансови инструменти и механизми, обезпечаващи възможности за организиране на самостоятелен бизнес
- обучителна програма за представители на малкия и среден бизнес и индивидуални лица за повишаване капацитета за организиране на самостоятелен бизнес и насочване на интереса
- образователни програми за въвеждане на предприемачески дух сред младите поколения
- Улесняване достъпа до финансови инструменти за подкрепа на предприемачеството
- Създаване на организации на предприемачи
- Изграждане на връзки на предприемаческия бизнес с образователни и научни структури
- Създаване на мрежа за обмен на информация и добри практики

Стратегическа цел 2:

Обвързване развитието на предприемачеството с водещите икономически сектори на региона

Предприемачеството в региона може да се обвърже с най-силните сектори на икономическа дейност, който са изведени в анализа. Именно в тези области вероятността от инвестиционна активност е по-голяма и нуждата от малки производства, съпътстващи произ-

„Настоящият документ е изготвен с финансовата помощ на Европеиския социален фонд. **Сдружение с нестопанска цел „Търговско промишлена палата-Бургас„** носи цялата отговорност за съдържанието на настоящия документ, и при никакви обстоятелства не може да се приеме като официална позиция на Европеиския съюз или **Министерството на труда и социалната политика„**

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“
BGO51PO001-7.0.07 „Без граници – Компонент 1„ – Фаза 2
Инвестира във вашето бъдеще!
Проект „Стратегия за предприемачество и адаптация – Бизнес и иновации без граници„- –Договор BG051PO001-7.0.07-0043-C0001
Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси„, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

водствени дейности, услуги, консултации, доставки и др. биха били напълно в подкрепа на тяхното развитие. В анализа са очертани две основни зани, които се явяват приоритетни за региона - туризъм и морски дейности. Имайки предвид, че туризмът е в цялост частна инициатива, предприемачеството може да намери трайно място и бързо да се приспособява към различните модели и иновации в областта на туризма. Морското дело е по-тежка територия, но в него предприечачеството може да бъде полезно чрез различни съпътстващи дейности или услуги – в пристанищните дейности, шипинга, услугите. Не малко възможности се очертават в рибарството и аквакултурите , в които сериозен дял заемат и средствата по оперативна програма „Рибарство и аквакултури“. В това отношение се очертават следните възможности:

Приоритети:

1. Разширяване участието на малкия и среден бизнес в обслужващи и съпътстващи дейности на територията на региона
2. Развитие на предприемачество в областта на туризма чрез въвждане на алтернатимни форми на туризъм
3. Подкрепа за развитие на малък и среден морски бизнес в региона

Мерки:

- одкрепа за стартиращи в приоритетни отрасли МСП и професионално обучение на предприемачи и самонаети в съпътстващи дейности и услуги в областта на туризма
- Създаване на мрежи за развитие на алтернативни форми на туризъм
- Насърчаване на предприемачеството в съпътстващи дейности и услуги в областта на морския транспорт
- Осигуряване на подкрепа за обучение и организиране на предприемачество в съпътстващи дейности и услуги в областта на морския туризъм
- Диверсификация на дейности и услуги в пристанищната индустрия
- Целенасочена подкрепа на предприемачи в областта на рибарството и аквакултурите
- Създаване на условия за използване на морските ресурси във фармацевтичната и козметичната индустрия и др

Стратегическа цел 3: Обвързване на предприемачеството с географските и климатични характеристики на региона

Безспорен ефект в развитието на предприемачеството в региона би имало съобразяването с природните дадености, географските и климатични характеристики на региона, което ще доведе до неговото устойчиво развитие. Изводите на анализа показват възможности за включване на предпримачество в областта на земеделието и преди всичко на зеленчукопроизводството и животновъдството. Условията на региона за развитие на биоземеделие, предвид характеристиките на района Странджа биха създали възможности не само за отглеждане на биопродукция, но и на развитие на малки производства за затваряне на цикъла за тяхната преработка.

Приоритети:

1. Разширяване присъствието на малкия и среден бизнес в селското стопанство
2. Развитие на алтернативни икономики с участието на малкия и среден бизнес

Мерки:

1. Създаване на инструментариум за растениевъдство – зеленчукопроизводство, лозарство, плодове
2. Алтертанивни селскостопански технологии

- Отглеждане на билки, медицински култури и ароматни видове.
- Производство на размножителни видове / разсади/
- Производство на ядки
- Развитие на пчеларството
- Животновъдство
- Развитие на хранително вкусовата промишленост

Стратегическа цел 4 . Обвързване на предприемачеството с развитието на високоефективни малки производства

Регионът се характеризира с наличието на добре организирана мрежа на професионално образование, която може да бъде насочена в определени области и да подкрепи подготовката на специалисти в областта на високоефективни мобилни технологии, които могат да се организират в не особено голям обем, но могат да се мултиплицират във висока степен. Университетските специалисти също биха могли да се включат в разработването и внедряването им, с което предприемачеството ще бъде научно обезпечено и подкрепено.

Приоритети:

1. Организиране на целенасочено обучение и подготовка за повишаване нивото на технологичност в областта
2. Разширяване обхвата на взаимодействие между малкия и среден бизнес и професионалното образование и обучение

Мерки:

- Модерницириране на взаимодействието между бизнеса и професионалното образование
- Създаване на мрежи и клъстери с участието на МСП , професионални училища и университети
- Развитие на малки технологични производства
- Производство на дървени въглища
- Развитие на малки предприятия за компостиране
- Развитие на производство на „Мулч“

Стратегическа цел 5

Взаимодействие на регионалния бизнес с образованието и изграждане на центрове за професионално ориентиране и подготовка в съответствие с тенденциите за развитие на региона

Мерки:

- Създаване на съвет за професионално образование и подготовка към Бургаската търговско промишлена палата
- Създаване на база данни за развитие на професиите в Бургаски регион
- Изграждане на регионален екип за оцзенка на съответствията на пазара на труда
- Създаване на регионална програма за стажове на ученици в малки и средни предприятия в региона и привличане на специалисти от икономиката за участие в процеса на обучение в училища

ОРГАНИЗАЦИОННИ МЕРКИ И КООРДИНАЦИЯ ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ НА СТРАТЕГИЯТА

Настоящата стратегия ще се реализира от Областна администрация , общинските администрации на 13-те общини в Бургаска област, браншови и съсловни организации, действащи на теритолията на областта.

1. Институционални ангажименти.

1.1. Регионални и местни власти

Настоящата стратегия разширява обхвата , който й се предоставя от проекта, в съответствие с който тя се инициира. С тази стъйпка от една страна се определя важността на проблема, а от друга иска да подзчертае необходимостта от взаимодействието на бизнеса с институциите при определяне на регионалните политик, които касаят икономическото развитие. С това не се поставят задачи пред местните и регионални власти, а се показва пътят, по който трябва да се върви, за да се създаде реалната среда за предприемачество и се повиши заетостта на населението, което се явява и церл на всички местни и регионални стпратегии за развитие. Всяка стратегия се реализира от съответни институции и при организирано взаимодействие с други, чиято дейност има съотносителен характер. От съществено значение е тази стратегия да бъде припозната от областна администрация в Бургас и да се превърне в част от областната стратегия за развитие, поради съвпадение на целите. Доколкото областна администрация взаимодейства с общинските структури, особено важно е е предприемачеството да бъде отбелязано сред приоритетите за развитие на всяка община. Чрез своята политика в областта на местните данъци и такси, образователна, социална и демографска политика, всяка община може да създаде благоприятна среда за подкрепа и развитие на предприемачеството. Участието на всяко община в различни проекти може да се проектира върху малкия и среден бизнес. Насочването на предприемаческия интерес може да се осъществи чрез адекватна информационна политика / комуникация/, рекламна дейност, обучителна, подготвителна и проектна дейности.

Конкретни мерки:

- Мониторинг на обществената среда, нужди и нагласи на населението
- Обявяване на инвестиционни обекти

„Настоящият документ е изготвен с финансовата помощ на Европеиския социален фонд. **Сдружение с нестопанска цел „Търговско промишлена палата-Бургас„** носи цялата отговорност за съдържанието на настоящия документ, и при никакви обстоятелства не може да се приеме като официална позиция на Европеиския съюз или **Министерството на труда и социалната политика„**

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“
BGO51PO001-7.0.07 „Без граници – Компонент 1„ – Фаза 2
Инвестира във вашето бъдеще!
Проект „Стратегия за предприемачество и адаптация – Бизнес и иновации без граници„- –*Договор BG051PO001-7.0.07-0043-C0001*
Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси„ съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

• Разработване на платформа за проектни обществени търгове
• Развитие на политиките за публично частно партньорство
эСъздаване на финансови механизми за реализиране на предприемаческа дейност /фондове, ваучери и др./

1.2. Съсловни и браншови организации

Съществуващите браншови и съсловни организации в различни сектори на икономиката могат да създадат организационни и други условия за насърчаване на предприемачеството чрез предложения, препоръки и инициативи, в съответствие с тенденциите за развитие на съответния сектор и очакванията за изпълнение на различни стретгии, програми, планове.

Конкретни мерки
• Секторни проучвания
• Обучителни информационни кампании
• Изграждане на съвети и екипи за изпълнение на целите и мерките по стратегията

1.3.Образователни организации и институции.

Съществуващите в региона образователни структруи – в различните образователни степени могат да бъдат реални участници и привлечени за кауздата на стратегията за предприемачество. Обучението на различни групи граждани , в различна възрастова и професионална позиция може да активизира предприемаческия дух и потенциал.

Конкретни мерки:
• Обучение и практическа подготовка
• Консултантски дейности
• Професионално ориентиране и консултиране

1.4.Научни организации

Регионът се характеризира с все още недостатъчно разработени ресулси в областта на суровини от морето, устойчиво земеделие, хранително вусова промишленост, биотехнологии, рибарство и аквакултури. Научният потенциал може да бъде полезен в областта на предприемачеството от една стра чрез разработване на научни технолбогии, които предприемачите могат да реализират

И от друга страна , сачмите научни организации да развият предприемаческа дейност.

Конкретни мерки:
• Сътрудничество с местните и регионални власти за прориритизиране на регионалните научни изследвания
• Създаване на борса знания и борса за научни продукти

Прилагането на следните основни принципи би било полезно за осигуряване изпълнението на настоящата стратегия:

1. Единен подход и методология на планиране и програмиране,
2. Концентрация на ресурси по цели, приоритети и териториален обхват;
3. Партньорство, публичност и прозрачност на всички нива на планиране, програмиране, финансиране, наблюдение и оценка;
4. Приемане на План за реализация на стратегията

2. Финансиране

2.1.Регионални и местни власти

Финансовите ангажименти на регионалните и местни власти не могат да бъдат пряко насочени към финансиране на предприемачеството, но косвено могат да съдействат то да бъде подпомагано. Това може да се осъществи чрез подходяща политика в областта на общинските люджети. Възможно е създаването на общински или регионален фонд за насърчаване на предприемаческата дейност, при съблюдаване на законовите процедури за целта. Организиране на инвестиционна политика в подкрепа на малкия и среден бизнес, в т.ч. на предприемачеството е възможна стъпка в подобряване на предсприемаческата инфраструктура. Организиране на трансгранично сътрудничество също е възможно успушна стъпка в подкрепа на предприемачеството.

2.2.Ефективно използване на европейските фондове и програми

2.3. Насочване интереса на малкия и среден бизнес към дйността на международни фондове и програми. Осигуряването на консултантски услуги към предприемачите също е важен етап от активизирането и превръщавнето му в реален фактор за развитие на регионалната икономика.

МОНИТОРИНГ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА СТРАТЕГИЯТА

Всяка стратегия може да бъде успешна, ако има осигурен мониторинг и контрол върху процеса на нейното изпълнение. Създаването на система за монигторинг би превърнало тази стратегия в един самостоятелен проект, резултатът от който ще бъде изпълнение на заложените в нея цели. Повишена конкурентоспособност на малкия и среден бизнес в Бургаска област, повишен жизнен стандарт на населението, подобрени нива на заетост и просперитет на региона като цяло.

Развитие на Стратегията за предприемачество в съответствие с целите на проекта.

Изпълнението на настоящата стратегия започва с дейности по проект Стратегия за предприемачество и адаптация – „Бизнес и иновации без граници“, финансиран от ОПРЧР.

Реализирането на елементи от стратегията преминава през няколко етапа:

В съответствие със СЦ 1
• Провеждане на проучване и обсъждане на състоянието на регионалния бизнес и определяне на приоритетни зони за ръзвитие на предприемачество
• Създаване на екип за провеждане на професионално ориентиране и консултиране на представители на регионалния бизнес
• Организиране на екип за професионално обучение и подготовка за адаптиране към фокусните области за развитие на региона
• Практически обучения по предприемачество

В съответствие със СЦ2
• Развитие на информационна кампания за възможностите на проектната дейност за развитие на предприемачеството в региона
• Създаване на организационна база за продължаване на дейностите по професионално ориентиране и адаптиране на работната сила след приключване финансирането по проекта
• Развитие на целенасочени програми за обучение в приоритетните за региона области за развитие

В съответствие със СЦ 3
• Създаване и разширяване на пратньорски отношения с представители на други в т.ч. външни браншови организации за взаимен обмен , износ на модели на обучение и трансфер на технологии
• Създаване на фокус групи с институциите на държавната и местни власти за разширяване приоритетните зони за развитие

В съответствие със СЦ 4
• Създаване на база данни за технологични решения, готови за внедряване / съвместно с професионалните училища и университети/
• Подкрепа за развитие на нови технологии и изследвания за университети и професионални училища в дългосрочен план и след приключване финансирането по проекта

В съответствие със стратегическа цел 5
• Подготовка на споразумения за сътрудничество на регионално ниво с други браншови структури, институции на държавната и местна власт и образователни структури.

„Настоящият документ е изготвен с финансовата помощ на Европеиския социален фонд. **Сдружение с нестопанска цел „Търговско промишлена палата-Бургас„** носи цялата отговорност за съдържанието на настоящия документ, и при никакви обстоятелства не може да се приеме като официална позиция на Европеиския съюз или **Министерството на труда и социалната политика„**

За контакти: ул. Л. Каравелов 12 Б, 8000 Бургас, п.к. 644,
тел.: 056/812007, 056/810129,
www.bschamber.com

БизнесЮг®

Рекламно-информационно издание
За контакти: ул. "Л. Каравелов", 12Б
8000 гр. Бургас
телефон: 056 / 81 01 29
www.bschamber.com